

62019CJ0801

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

17. december 2020 (*1)

»Præjudiciel forelæggelse – merværdiafgift (moms) – direktiv 2006/112/EF – fritagelser – artikel 135, stk. 1, litra b) og d) – begreberne »ydelse af lån« og »andre handelsdokumenter« – komplekse transaktioner – hovedydelse – tilrådighedsstillelse af midler mod vederlag – overdragelse af en veksel til et factoringselskab og overførsel af de modtagne penge til vekseludstederen«

I sag C-801/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Upravni sud u Zagrebu (forvaltningsdomstolen i Zagreb, Kroatien) ved afgørelse af 15. oktober 2019, indgået til Domstolen den 31. oktober 2019, i sagen

FRANCK d.d., Zagreb

mod

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak,
har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, N. Wahl, og dommerne A. Kumin og F. Biltgen (refererende dommer),

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitssekretær: M. Longar, fuldmægtig,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. september 2020,

efter at der er afgivet indlæg af:

—

FRANCK d.d., Zagreb ved odvjelnici V.A. Batarelo, I. Dvojković, L.W. Vuchetich, T. Sadrić, M.K. Bohaček, I.B. Pavčić, F. Kraljićević og M. Opačić,

—

Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak ved N. Biloglav, D. Štimac og K. Tudek, som befuldmægtigede,

—

den kroatiske regering ved G. Vidović Mesarek, M. Gregurić og B. Domitrović, som befuldmægtigede,

—

Europa-Kommissionen ved M. Mataija, A. Armenia og N. Gossement, som befuldmægtigede,
og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes
uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1

Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 135, stk. 1, litra b) og d), i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem (EUT 2006, L 347, s. 1, herefter »momsdirektivet«).

2

Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem FRANCK d.d., Zagreb (herefter »Franck«) og Ministarstvo financija Republike Hrvatske, Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak (Republikken Kroatiens finansministerium, afdelingen for administrativ rekurs, herefter »finansministeriet«) vedrørende fastlæggelsen af den merværdiafgift (herefter »moms«), der skyldes som følge af det vederlag, som Franck modtog som modydelse for at stille midler, der var modtaget fra factoringselskaber, som var i besiddelse af veksler, der var udstedt af Konzum d.d. (herefter »Konzum«), og hvis tilbagebetaling var garanteret af Franck, til rådighed for Konzum.

Retsforskrifter

EU-retten

3

Momsdirektivets artikel 2, stk. 1, fastsætter:

»Følgende transaktioner er momspligtige:

a)

levering af varer, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person, der handler i denne egenskab

[...]

c)

levering af ydelser, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person, der handler i denne egenskab

[...]«

4

Direktivets artikel 9, stk. 1, bestemmer:

»Ved »afgiftspligtig person« forstås enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver økonomisk virksomhed uanset formålet med eller resultatet af den pågældende virksomhed.

Ved »økonomisk virksomhed« forstås alle former for virksomhed som producent, handlende eller tjenesteyder, herunder minedrift og landbrug, samt virksomhed inden for liberale og dermed sidestillede erhverv. Ved økonomisk virksomhed forstås navnlig udnyttelse af materielle eller immaterielle goder med henblik på opnåelse af indtægter af en vis varig karakter.«

5

Direktivets artikel 135, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fritager følgende transaktioner:

[...]

b)

ydelser og formidling af lån samt forvaltning af lån ved den person, som har ydet lånene

[...]

d)

transaktioner, herunder formidling, vedrørende anbringelse af midler, løbende konti, betalinger, overførsler, fordringer, checks og andre handelsdokumenter, dog ikke inddrivelse af fordringer

[...]«

Kroatisk ret

6

Artikel 40, stk. 1, i Zakon o porezu na dodanu vrijednost (lov om moms) af 17. juni 2013 (Narodne novine, br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14 og 115/16, herefter »momsloven«) fastsætter:

»Følgende handlinger er fritaget for moms:

[...]

b)

ydelser af kreditter og lån, herunder formidlingsvirksomhed i forbindelse med disse transaktioner, samt forvaltning af kreditter og midler ved den person, som har ydet dem

[...]

d)

transaktioner, herunder formidling, vedrørende opsparingskonti, løbende konti, postgirokonti, betalinger, overførsler, fordringer, checks og andre overdragelige instrumenter, dog ikke inddrivelse af fordringer

[...]«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

7

Franck, som er et handelsselskab, hvis virksomhed består i forarbejdning af te og kaffe, stillede i perioden fra den 1. januar 2013 til den 30. marts 2017 midler til rådighed for detailhandlerkæden Konzum ved samtidig indgåelse af tre typer aftaler.

8

I henhold til en aftale benævnt »aftale om finansielle lån« udstedte Konzum, der var angivet som långiver, for det første en vekslen til Franck, der var angivet som låntager, og som forpligtede sig til at overdrage Konzum det beløb, der var anført i denne vekslen, i kontanter.

9

I henhold til en aftale benævnt »aftale om overdragelse af veksler«, hvis undertegnere var Franck, Konzum og et factoringselskab, overdrog Franck for det andet vekslen til sidstnævnte, der ved en transaktion benævnt »omvendt factoring« udbetalte 95-100% af beløbet på vekslen til Franck, der samtidig med at handle som garant for tilbagebetaling af beløbet ved denne veksels forfaldsdato overførte beløbet til Konzums konto.

10

Ved en aftale benævnt »aftale om forretningsmæssigt samarbejde« forpligtede Konzum sig for det tredje til at tilbagebetale Franck de renter og omkostninger, som factoringselskabet havde faktureret Franck, og til at betale sidstnævnte et vederlag på 1% af det i vekslen anførte beløb.

11

I forbindelse med en kontrol konstaterede den kompetente skatte- og afgiftsmyndighed, at det nævnte vederlag var blevet faktureret uden moms. Da denne myndighed var af den opfattelse, at vederlaget ikke var momsfritaget, fastslog den, at der for perioden 2013-2017 skyldtes 15060808,80 kroatiske kunas (HRK) (ca. 2 mio. EUR) og morarenter for manglende momsangivelse. Ved afgørelse af 28. juli 2018 afslog finansministeriet den klage, som Franck havde indgivet over denne afgiftsansættelse.

12

Upravni sud u Zagrebu (forvaltningsdomstolen i Zagreb, Kroatien), ved hvilken der er anlagt sag til prøvelse af den nævnte afgørelse, har anført, at Franck er af den opfattelse, at selskabet i det væsentlige har ydet Konzum en lånetjeneste, som er fritaget for moms i medfør af momslovens artikel 40, stk. 1, litra b). Desuden er den af Franck ydede tjeneste, for så vidt som de af Konzum udstedte veksler var overdragelige instrumenter som omhandlet i nævnte stk. 1, litra d), ligeledes fritaget i henhold til denne bestemmelse.

13

Ifølge den nævnte ret er finansministeriet derimod af den opfattelse, at det af Franck modtagne vederlag udgjorde modydelsen for en tjenesteydelse bestående i inddrivelse af fordringer, i forbindelse med hvilken sidstnævnte havde handlet som formidler mellem factoringselskaberne og

Konzum, og at en sådan tjenesteydelse ikke er fritaget for moms i overensstemmelse med momslovens artikel 40, stk. 1, litra d). Finansministeriet er således af den opfattelse, at der ikke var noget kreditforhold mellem Franck og Konzum, og at de omhandlede transaktioner heller ikke kan kvalificeres som »factoring« mellem disse, for så vidt som vekslerne ikke var blevet udstedt på grundlag af en af Franck foretaget levering af varer eller tjenesteydelser.

14

På denne baggrund har Upravni sud u Zagrebu (forvaltningsdomstolen i Zagreb) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1)

Når sagsøger, som ikke er et finansinstitut, stiller pengebeløb til rådighed mod et engangsvederlag på 1%, er der da tale om en tjenesteydelse, der kan anses for en »ydelse og formidling af lån samt forvaltning af lån ved den person, som har ydet lånene« som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b), også selv om sagsøgeren ikke formelt er nævnt i aftalen som kreditgiver?

2)

Er en veksler, eller et værdipapir, som indebærer en forpligtelse for udstederen til at betale et bestemt pengebeløb til den person, der er nævnt som kreditor deri, eller til den person, der senere har erhvervet dette værdipapir på lovlig vis, et »andet handelsdokument« i den forstand, hvori udtrykket anvendes i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d)?

3)

Er sagsøgerens tjenesteydelse, som vekseldstederen betaler et vederlag på 1% for, og som består i, at sagsøgeren overdrager den modtagne veksler til et factoringselskab [og overfører det af factoringselskabet modtagne beløb til vekseldstederen samt] i denne sammenhæng over for [factoringselskabet] garanterer, at vekseldstederen betaler fordringen i henhold til vekslen til forfaldstid:

a)

en tjenesteydelse, som er fritaget for moms som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b), eller

b)

en tjenesteydelse, som er fritaget for moms som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d)?«

Om Domstolens kompetence

15

Twisten i hovedsagen vedrører perioden fra den 1. januar 2013 til den 30. marts 2017, mens Republikken Kroatien tiltrådte den Europæiske Union den 1. juli 2013.

16

Ifølge fast retspraksis har Domstolen kun kompetence til at fortolke EU-retten med hensyn til dens anvendelse i en ny medlemsstat fra tidspunktet for dennes tiltrædelse af Unionen (dom af 3.7.2019, UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, præmis 30 og den deri nævnte

retspraksis).

17

Da de faktiske omstændigheder i hovedsagen delvis har fundet sted efter det nævnte tidspunkt, har Domstolen kompetence til at besvare de præjudicielle spørgsmål (jf. i denne retning dom af 3.7.2019, UniCredit Leasing, C-242/18, EU:C:2019:558, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

Om de præjudicielle spørgsmål

18

Med spørgsmålene, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b) og d), skal fortolkes således, at den momsfritagelse, som disse bestemmelser fastsætter for henholdsvis ydelse af lån og transaktioner vedrørende »andre handelsdokumenter«, finder anvendelse på en transaktion bestående i, at en afgiftspligtig person mod vederlag stiller midler, der er modtaget fra et factoringselskab som følge af overdragelsen til dette selskab af en veksel, der er blevet udstedt af en anden afgiftspligtig person, og idet den førstnævnte afgiftspligtige person garanterer, at dette factoringselskab får tilbagebetaling for den nævnte veksel ved dennes forfaldsdato, til rådighed for den sidstnævnte afgiftspligtige person.

19

Hvad for det første angår momsdirektivets anvendelse fremgår det af dette direktivs artikel 2, stk. 1, at momspligten bl.a. omfatter levering af varer og ydelser, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person, der handler i denne egenskab. I medfør af direktivets artikel 9, stk. 1, første afsnit, forstås ved »afgiftspligtig person« enhver, der selvstændigt og uanset stedet udøver virksomhed af økonomisk karakter. Begrebet »økonomisk virksomhed« er i direktivets artikel 9, stk. 1, andet afsnit, defineret således, at det omfatter alle former for virksomhed som producent, handlende eller tjenesteyder.

20

I denne henseende fremgår det af Domstolens praksis, at en person, der allerede er momspligtig af en økonomisk virksomhed, der udøves på en varig måde, skal anses for »afgiftspligtig« af enhver anden økonomisk virksomhed, der udøves lejlighedsvis, på betingelse af, at denne virksomhed udgør »virksomhed« i henhold til momsdirektivets artikel 9, stk. 1, andet afsnit (jf. i denne retning dom af 17.10.2019, Paulo Nascimento Consulting, C-692/17, EU:C:2019:867, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis).

21

I det foreliggende tilfælde udgør den i hovedsagen omhandlede transaktion, der består i at stille midler til rådighed mod vederlag, »økonomisk virksomhed« som omhandlet i momsdirektivets artikel 9, stk. 1. Den omstændighed, at denne transaktion ikke svarer til Francks hovedvirksomhed, som består i forarbejdning af te og kaffe, udelukker ikke, at dette selskab handlede inden for rammerne af sin virksomhed, da det gennemførte den nævnte transaktion.

22

For det andet skal det bemærkes, at den i hovedsagen omhandlede transaktion, således som den er beskrevet i nærværende doms præmis 7-10, er sammensat af en række transaktioner, som tre

juridiske personer, nemlig Franck, Konzum og et factoringselskab, deltog i under opfyldelse af tre særskilte aftaletyper.

23

Det fremgår i denne henseende af Domstolens praksis, at der, når en transaktion består af en række omstændigheder og handlinger, skal tages hensyn til samtlige omstændigheder ved denne transaktion ved afgørelsen af, om der i momsmæssig henseende foreligger to eller flere særskilte ydelser eller en enkelt ydelse (dom af 4.9.2019, KPC Herning, C-71/18, EU:C:2019:660, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).

24

Under visse omstændigheder skal en række ydelser, der formelt set er særskilte og kan leveres enkeltvis, og som dermed kan danne grundlag for særskilt afgiftspålæggelse eller afgiftsfritagelse, nemlig anses for at udgøre en enkelt transaktion, når de ikke er uafhængige af hinanden (dom af 4.9.2019, KPC Herning, C-71/18, EU:C:2019:660, præmis 37 og den deri nævnte retspraksis).

25

En ydelse skal anses for en enkelt ydelse, når to eller flere elementer eller handlinger, der leveres eller udføres af en afgiftspligtig person, er så nært forbundet, at de objektivt set udgør en enkelt udelelig økonomisk ydelse, som det ville være kunstigt at opdele. Dette er ligeledes tilfældet, når en eller flere ydelser udgør en hovedydelse, og den eller de øvrige ydelser udgør en eller flere sekundære ydelser, der afgiftsmæssigt følger hovedydelsen. En ydelse skal navnlig anses for sekundær i forhold til en hovedydelse, når den ikke for kunderne udgør et mål i sig selv, men et middel til at udnytte tjenesteyderens hovedydelse på de bedst mulige betingelser (dom af 4.9.2019, KPC Herning, C-71/18, EU:C:2019:660, præmis 38 og den deri nævnte retspraksis).

26

I denne sammenhæng bemærkes for det første, at Domstolen med henblik på at afgøre, om en transaktion bestående af flere ydelser udgør en enkelt transaktion i momsmæssig henseende, tager hensyn til såvel det økonomiske formål med transaktionen som tjenestemodtagernes interesse (jf. i denne retning dom af 8.12.2016, Stock '94, C-208/15, EU:C:2016:936, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

27

For det andet bemærkes, at det i forbindelse med det samarbejde, der er indført i henhold til artikel 267 TEUF, tilkommer de nationale retter at afgøre, om den afgiftspligtige person leverer en enkelt ydelse i et specifikt tilfælde, og herved at foretage enhver endelig vurdering af de faktiske omstændigheder. Det påhviler imidlertid Domstolen at oplyse de nævnte retter om alle de forhold, der angår fortolkning af EU-retten, og som kan være til nytte ved afgørelsen af de sager, som verserer for disse (dom af 8.12.2016, Stock '94, C-208/15, EU:C:2016:936, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

28

I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at det økonomiske formål med den i hovedsagen omhandlede transaktion var at opfylde Konzums kapitalbehov, idet sidstnævnte ikke kunne låne midler fra finansinstitutter i Kroatien som følge af selskabets høje gældsniveau og det høje gældsniveau i den koncern, som det var en del af.

Det følger heraf, at den af Franck leverede hovedydelse, med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse heraf, skal anses for at være tilrådighedsstillelse af midler, som Franck opnåede fra et factoringselskab, for Konzum. De øvrige ydelser, som Franck sikrede i henhold til de tre aftaletyper, som selskabet var part i, skal anses for at være sekundære i forhold til denne hovedydelse og for ikke at have noget selvstændigt formål i forhold til hovedydelsen.

Hvad for det tredje angår spørgsmålet om, hvorvidt en sådan ydelse henhører under en eller flere af de fritagelser, der er omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, skal det bemærkes, at disse fritagelser, således som det fremgår af fast retspraksis, er selvstændige EU-retlige begreber, hvormed det skal undgås, at momsbestemmelserne anvendes forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat (dom af 2.7.2020, Blackrock Investment Management (UK), C-231/19, EU:C:2020:513, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

Desuden skal de udtryk, der anvendes til at betegne de fritagelser, som er fastsat i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, fortolkes indskrænkende, da de er undtagelser fra det almindelige princip, hvorefter moms opkræves af enhver levering af goder og tjenesteydelser, der udføres mod vederlag af en afgiftspligtig person (dom af 2.7.2020, Blackrock Investment Management (UK), C-231/19, EU:C:2020:513, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

Fortolkningen af disse udtryk skal imidlertid være forenelig med de formål, der forfølges med nævnte fritagelser, og overholde de krav, der følger af princippet om afgiftsneutralitet, som er uadskilleligt forbundet med det fælles momssystem. Reglen om en streng fortolkning betyder således ikke, at de udtryk, der anvendes til at definere fritagelsestilfældene i nævnte bestemmelse, skal fortolkes således, at de fratages deres virkning (dom af 2.7.2020, Veronsaajien oikeudenvälvontayksikkö (Datacentertjenesteydelser), C-215/19, EU:C:2020:518, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

Det er i lyset af ovenstående betragtninger, at det skal efterprøves, om en ydelse som den, der er nævnt i nærværende doms præmis 29, henhører under de fritagne transaktioner, som er omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b) og d).

Hvad angår momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b), skal det for det første bemærkes, at de transaktioner, der er fritaget i henhold til denne bestemmelse, er defineret på grundlag af arten af de leverede tjenesteydelser og ikke på grundlag af tjenesteyderen eller ydelsesmodtageren, således at anvendelsen af disse fritagelser ikke afhænger af status for den enhed, som leverer disse ydelser (dom af 15.5.2019, Vega International Car Transport and Logistic, C-235/18, EU:C:2019:412, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

Navnlig skal det i nævnte bestemmelse indeholdte udtryk »ydelse og formidling af lån« fortolkes

bredt, således at dets rækkevidde ikke kan begrænses til alene lån og kreditter ydet af banker og kreditinstitutter. En sådan fortolkning bekræftes nemlig af målsætningen for det ved momsdirektivet indførte fælles system, som bl.a. er at sikre ens behandling af de afgiftspligtige (jf. i denne retning dom af 15.5.2019, Vega International Car Transport and Logistic, C-235/18, EU:C:2019:412, præmis 44 og 45 og den deri nævnte retspraksis).

36

For det andet fremgår det af Domstolens praksis, at ydelse af lån som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b), bl.a. består i, at der stilles kapital til rådighed mod vederlag (jf. i denne retning dom af 17.10.2019, Paulo Nascimento Consulting, C-692/17, EU:C:2019:867, præmis 38).

37

Selv om et sådant vederlag bl.a. sikres ved betaling af renter, kan andre former for modydelse ikke udelukkes. Domstolen har således allerede haft lejlighed til at fastslå, at en forhåndsfinansiering af købet af varer som modydelse for et tillæg til det beløb, der tilbagebetales af modtageren af denne finansiering, udgør en finansiel transaktion, der svarer til ydelse af et lån, og som derfor er momsfritaget i medfør af den nævnte bestemmelse (jf. i denne retning dom af 15.5.2019, Vega International Car Transport and Logistic, C-235/18, EU:C:2019:412, præmis 47 og 48).

38

Hvad angår tvisten i hovedsagen følger det af det ovenstående, at den omstændighed, at Franck ikke er en bank eller et pengeinstitut, ikke udelukker, at en ydelse som den, der blev leveret af det nævnte selskab, kan udgøre ydelse af lån som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b). Med henblik på anvendelsen af den fritagelse, som den nævnte bestemmelse fastsætter for en sådan ydelse, tilkommer det den forelæggende ret at efterprøve, om det vederlag, som Franck modtog fra Konzum, udgjorde modydelsen for tilrådighedsstillelsen af de pågældende midler for sidstnævnte.

39

Det er i øvrigt irrelevant, at de midler, der blev stillet til rådighed, ikke blev tilbagebetalt til Franck, men til factoringselskaberne. Således som Kommissionen har anført i sit skriftlige indlæg, gør momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b), nemlig ikke den nævnte fritagelse betinget af en pligt til at tilbagebetale lånene til den person, der har ydet dem.

40

Hvad angår momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d), skal det bemærkes, at det fremgår af denne bestemmelse, at medlemsstaterne fritager transaktioner vedrørende bl.a. »anbringelse af midler, løbende konti, betalinger, overførsler, fordringer, checks og andre handelsdokumenter«.

41

Således som Domstolen har fastslået, henhører de nævnte transaktioner, herunder transaktionerne vedrørende »andre handelsdokumenter«, under området for finansielle transaktioner og vedrører bl.a. betalingsinstrumenter, hvis funktionsmåde indebærer en overførsel af penge (jf. i denne retning dom af 12.6.2014, Granton Advertising, C-461/12, EU:C:2014:1745, præmis 36-38, og af 22.10.2015, Hedqvist, C-264/14, EU:C:2015:718, præmis 40).

42

Hvad angår hovedsagen skal det fastslås, at de af Konzum udstedte veksler er »andre handelsdokumenter« som omhandlet i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d), for så vidt som de, således som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, indeholder en pligt for Konzum, i dennes egenskab af udsteder, til at betale det fastsatte beløb til ihændehaveren ved vekslernes forfaldsdato.

43

Denne konklusion afkræftes ikke af den omstændighed, at det var i strid med denne pligt, at Konzum i låneaftalerne vedrørende de nævnte veksler var udpeget som långiver og Franck som låntager.

44

Det skal nemlig bemærkes, at i modsætning til den formelle kvalificering af aftaleparterne er hensynet til den økonomiske og forretningsmæssige virkelighed et grundlæggende kriterium ved anvendelsen af det fælles momssystem (jf. i denne retning dom af 22.11.2018, MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia, C-295/17, EU:C:2018:942, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).

45

For at en ydelse som den, der blev leveret af Franck, skal kunne anses for en transaktion vedrørende andre handelsdokumenter, der er fritaget i henhold til momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d), skal denne ydelse, set under ét, udgøre en særskilt helhed, der opfylder de specifikke og væsentlige funktioner for en sådan transaktion. Der må i denne forbindelse sondres mellem den fritagne tjenesteydelse i momsdirektivets forstand og den blotte levering af en faktisk eller teknisk tjenesteydelse (jf. i denne retning dom af 22.10.2015, Hedqvist, C-264/14, EU:C:2015:718, præmis 39, og af 26.5.2016, Bookit, C-607/14, EU:C:2016:355, præmis 40).

46

I det foreliggende tilfælde fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at ydelsen bestående i tilrådighedsstillelse af midler var uløseligt forbundet med udstedelsen af vekslerne, for så vidt som det var ved at overdrage disse til factoringselskaberne, at Franck af de sidstnævnte modtog de beløb, som selskabet stillede til rådighed for Konzum. For så vidt som Franck var part i aftalerne vedrørende vekslerne, synes det klart, at selskabet opfyldte de specifikke og væsentlige funktioner i en transaktion vedrørende disse, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

47

Følgelig, og med forbehold af den nævnte efterprøvelse, skal det fastslås, at en transaktion som den, der er omhandlet i nærværende doms præmis 29, udgør en transaktion vedrørende andre handelsdokumenter, som er fritaget for moms i overensstemmelse med momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra d).

48

I sit skriftlige indlæg har den kroatiske regering imidlertid gjort gældende, at den af Franck leverede ydelse udgør en inddrivelse af fordringer, der i overensstemmelse med momsdirektivets

artikel 135, stk. 1, litra d), er udelukket fra den fritagelse, som er omhandlet i denne bestemmelse. I denne henseende handlede Franck som formidler mellem factoringselskaberne og Konzum, for så vidt som selskabet overtog sidstnævntes gæld og overdrog den til de nævnte selskaber med henblik på tilbagekøb heraf, samtidig med at det som garant for gælden selv overtog tabsrisikoen.

49

Dette argument kan ikke tiltrædes.

50

Selv om den transaktion, hvorved en erhvervsdrivende opkøber fordringer mod vederlag og overtager tabsrisikoen, ganske vist udgør en inddrivelse af fordringer, som er udelukket fra den fritagelse, der er indført ved den nævnte bestemmelse (jf. i denne retning dom af 26.6.2003, MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring, C-305/01, EU:C:2003:377, præmis 80), synes det imidlertid, under forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse heraf, i det foreliggende tilfælde at forholde sig således, at Franck hverken har foretaget en sådan transaktion eller fungeret som formidler for factoringselskaberne i denne forbindelse. Det fremgår tværtimod af forelæggelsesafgørelsen, at det vederlag, som selskabet modtog, blev udbetalt af Konzum som modydelse for tilrådighedsstillelsen af midler. Desuden betalte Franck renter og omkostninger til disse factoringselskaber, som selskabet efterfølgende fik tilbagebetalt af Konzum.

51

Den af den kroatiske regering anførte omstændighed, hvorefter det med den i hovedsagen omhandlede transaktion tilsigtedes at omgå den kroatiske banklovgivning, der indeholder et forbud for bankerne mod at yde lån til selskaber som Konzum på grund af deres høje gældsniveau, er i øvrigt uden betydning for momsfrigatelsen.

52

Ifølge fast retspraksis er princippet om afgiftsneutralitet nemlig til hinder for, at der ved opkrævning af momsen foretages en generel sondring mellem lovlige og ulovlige transaktioner (dom af 10.11.2011, The Rank Group, C-259/10 og C-260/10, EU:C:2011:719, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis). Med henblik på den fritagelse, der er fastsat i momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b) og d), kan der derfor ikke tages hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt den i hovedsagen omhandlede transaktion eventuelt er ulovlig.

53

Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at momsdirektivets artikel 135, stk. 1, litra b) og d), skal fortolkes således, at den momsfrigatelse, som disse bestemmelser fastsætter for henholdsvis ydelse af lån og transaktioner vedrørende andre handelsdokumenter, finder anvendelse på en transaktion bestående i, at en afgiftspligtig person mod vederlag stiller midler, der er modtaget fra et factoringselskab som følge af overdragelsen til dette selskab af en veksel, der er blevet udstedt af en anden afgiftspligtig person, og idet den førstnævnte afgiftspligtige person garanterer, at dette factoringselskab får tilbagebetaling for den nævnte veksel ved dennes forfaldsdato, til rådighed for den sidstnævnte afgiftspligtige person.

Sagsomkostninger

54

Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 135, stk. 1, litra b) og d), i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem skal fortolkes således, at den merværdiafgiftsfritagelse, som disse bestemmelser fastsætter for henholdsvis ydelse af lån og transaktioner vedrørende andre handelsdokumenter, finder anvendelse på en transaktion bestående i, at en afgiftspligtig person mod vederlag stiller midler, der er modtaget fra et factoringselskab som følge af overdragelsen til dette selskab af en veksel, der er blevet udstedt af en anden afgiftspligtig person, og idet den førstnævnte afgiftspligtige person garanterer, at dette factoringselskab får tilbagebetaling for den nævnte veksel ved dennes forfaldsdato, til rådighed for den sidstnævnte afgiftspligtige person.

Underskrifter

(*1) – Processprog: kroatisk.